

Helsingin kaupungin kirjaamo  
Helsingin kaupungin kaupunkiympäristölautakunta  
PL 10, 00099 Helsingin kaupunki

helsinki.kirjaamo@hel.fi

Muistutus asemakaavan muutokseen koskien Helsingin kaupungin 3. kaupunginosan (Kaartinkaupunki) korttelia 3210 sekä katu- ja torialueita

Kaavan nimi: Kasarmitorin liikerakennus, Kasarmikatu 19a / Diaarinumero HEL 2020-010234

Rakennusperintö-SAFA on kulttuuriympäristöjen suojeluun erikoistunut Suomen Arkkitehtiliiton alaosasto.

Olemme tutustuneet Kasarmitorin liikerakennuksen 18.1.-16.2.2024 nähtävillä olevaan asemakaavaehdotukseen ja lausumme siitä seuraavaa:

Asemakaavaehdotuskartan 18.1.2024 mukaan Kasarmitorille esitetään liike- ja toimistorakennusta, jolle ei saa sijoittaa hotellia. Kaava mahdollistaa kolmikerroksisen yhteensä 4600 kerrosneliömetrin rakennuksen rakentamisen. Ehdotus lisää voimassa olevan asemakaavan mukaista maanpäällistä kerrosalaa ja nostaa rakennuksen enimmäiskorkeutta ja kerroslukua.

Kaavaehdotuksen mukainen rakennus on suunniteltu korvaamaan torin laidassa, Kasarmikadun varressa sijaitseva vuonna 1960 alun perin tilapäiseksi tarkoitettu näyttely- ja sittemmin liikerakennuksen, joka aikanaan korvasi paikalle vuonna 1907 rakennetun kauppahallin. Jo kauppahallia suunniteltaessa 1900-luvun alussa todettiin, että torille sijoitettava halli vahingoittaa Carl Ludwig Engelin suunnitteleman Kaartin kasarmin päärakennuksen ja torin 1820-luvulta asti muodostamaa yhtenäistä kaupunkikuvallista sommitelmaa, jossa Kaartin kasarmin päärakennuksen symmetrinen pääjulkisivu muodosti torin eteläreunan, samaan tapaan kuin myös C.L. Engelin suunnittelemat Helsingin yliopiston päärakennus ja Valtioneuvoston linna kumpikin muodostavat yhden Senaatintoria rajaavista julkisivuista. Hallin kokoa ja sijoitusta kuitenkin muokattiin siten, että se peitti ensimmäisiä luonnoksia vähemmän Kaartin kasarmin päärakennusta ja rakennuksen ja torin suhde oli edelleen havaittavissa, vaikkakaan ei alkuperäisellä tavalla.

Molemmat torialueella sijainneet rakennukset, 1900-luvun alun kauppahalli ja 1960-luvun liikerakennus, ovat olleet toria rajaavia rakennuksia selvästi matalampia, jättäen ympäröivät rakennukset päärooliin, kuten oli ollut torin rakentamisesta lähtien. Nyt esitetty uudisrakennus on käytännössä yhtä korkea kuin Kaartin kasarmin päärakennus ja se muuttaisi koko torin luonnetta pienentäen toria visuaalisesti ja lisäksi se peittäisi Kaartin kasarmin päärakennuksen pääjulkisivun länsipäädyn kokonaan näkyvistä torin suunnasta, häivyttäen sen symmetrian. Nykyinen rakennus heikentää torin mittasuhteita, mutta kaavassa ehdotetun rakennuksen volyyymi heikentää vielä huomattavasti enemmän torin mittasuhteita ja toria rajaavien fasadien asemaa suhteessa toriin.

Kaavaehdotuksen materiaalissa todetaan: "Kaavamääräyksillä varmistetaan, että uudisrakennus pysyy viereisen pääesikunnan arvotarkennuksen räystäskoron alapuolella, jolloin ympäristön merkittävät historialliset arvot turvataan ja rakennusten välinen hierarkia säilyy." Ainoastaan se, että uudisrakennus pysyy pääesikunnan räystäskoron alapuolella, ei tarkoita rakennusten välisen hierarkian säilymistä. Rakennuksen ylin korkeusasema on kaavaehdotuksessa 8 metriä korkeampi kuin nykyisessä kaavassa, ja se vaikuttaa erittäin merkittävästi rakennusten väliseen hierarkiaan.

Ehdotettu uudisrakennus on voimakkaasti ristiriidassa valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY-alue) muodostavan Kasarmitorin kaupunkikuvallisten ja historiallisten arvojen kanssa.

Väittämien mukaan Helsingin kantakaupungissa on ylitarjontaa toimisto- ja liiketiloista, koska niitä vahvasti

toivotaan muutettavan asunnoiksi. Moderneille toimistotiloille voidaan löytää kantakaupungista paikkoja, jotka eivät turmele historiallisesti arvokasta kaupunkikuvaa.

Nykyisen liikerakennuksen korottaminen heikentää merkittävästi Kaartin kasarmin pääjulkisivun painoarvoa kaupunkikuvassa ja häiritsee toritilan hahmottamista. Liikerakennuksessa on pidättäytyttävä enintään nykyisessä korkeudessa. Kaavamuutosehdotus on palautettava takaisin valmisteluun, jossa tulee ottaa huomioon valtakunnallisesti merkittävän ympäristön rakennustaiteelliset, kaupunkikuvalliset ja kulttuurihistorialliset arvot.

Rakennusperintö-SAFA pyytää kirjallisen perustellut vastineen muistutukseensa.

Rakennusperintö-SAFA pyytää lähettämään tiedon kaavan hyväksymisestä osoitteeseen:  
rakennusperintö@safa.fi

Rakennusperintö-SAFA:n johtokunnan puolesta

Raumalla 14.2.2024

Mervi Tammi, arkkitehti  
Rakennusperintö-SAFA:n puheenjohtaja

Robin Landsdorff, arkkitehti  
Rakennusperintö-SAFA:n varapuheenjohtaja